

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 3 (5)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

**Farg‘ona davlat universiteti uchun
MAXSUS SON**

3

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Abduvoxidov A.A. Moliyaviy bilim va ko‘nikmalarning iqtisodiy mazmuni hamda nazariy tamoyillari.	7
Olimova N.X. Qayta tiklanadigan energiya manbalaridan samarali foydalanishni rivojlantirish strategiyalari.	11
Эргашев А.Х. Исследование текущих тенденций и ограничений инвестиционной активности предприятий в стране.....	15
Yulchiyev A.O. Turistik destinatsiya tabiati va rivojlanish omillari: taklif va talabga asoslangan yondashuvlar.....	19
Mirzayev A.T., Ne‘matova D.A. Sanoatning bazaviy tarmoqlarini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	23
Karimov Sh.X. Turizm faoliyatini boshqarish jarayoniga hududiy salohiyatning ta‘sirini baholash.....	30
O‘rinboyev D.B. Qurilish materiallari sanoati korxonalarida inqirozning shakllanish bosqichlari va diagnostik ko‘rsatkichlari tahlili.....	34
Goziyev M.Sh., Bahodirova M.R. Digital transformation of corporate governance in developing economies (case of Uzbekistan).....	44
Israilova M.V. Sanatoriya-kurort sohasida mulkchilik munosabatlarini transformatsiyalashning ayrim masalalari.....	48
Turg‘unov M.M. Milliy iqtisodiyotda oziq-ovqat sanoati rivojlanishining tarmoq xususiyatlari.....	53
Raximova K.N. Raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish masalalari.....	58
Mannopova M.S. Agrar sohaning barqaror rivojlanishida meva-sabzavotchilik klasterlari: tuzilma, yo‘nalishlar va asosiy tamoyillar.....	63
Nematova Sh.E. Raqamli transformatsiya sharoitida xizmatlar sifat menejmenti va kichik biznes subyektlarining iqtisodiy barqarorligi.....	68
Rasulov U.A. Raqamli iqtisodiyot — yangi O‘zbekiston iqtisodiy islohotlarining tayanch omili.....	72
Raximov D.Sh. Sanoat ishlab chiqarishini diversifikatsiya qilish jarayonlari va qayta ishlash tarmog‘ining raqobatbardoshlikka ta‘siri.....	77
Teshabayeva O.N. Turkiya tajribasi asosida turizm infratuzilmasini rivojlantirish yo‘nalishlari.....	81
Jumakulov Z.I., Tursunaliyeva K. O‘zbekiston Respublikasi bank tizimi: holati, rivojlanish tendentsiyalari va islohotlar samarasi.....	85
Jaksimova Z.R. Ko‘lam samarasi turlari, ularning tavsifi va ko‘lam samarasi asosida samaradorlikni oshirishning nazariy modellari.....	88
Yunusov A.R. "Green economy" - the problem of teaching at universities in Central Asia using the experience of european union universities.....	92
Юнусов Ш. Роль цифровизации и искусственного интеллекта в углублении региональных экономических отношений в Центральной Азии.....	95
Xalmatjanova G.D. Klasterlarni boshqarishning samaradorligini oshirish va resurslardan optimal foydalanish.....	104
Xomidov Q.Q. O‘zbekistonda turistik majmualar faoliyatini boshqarishning nazariy jihatlari.....	109
Jo‘rayev H.Q. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining strategik salohiyatini baholashning jarayon va tizimli yondashuvlari	114
Xakimov D.R. Oliy ta‘lim sohasida bozor munosabatlari rivojlanishining asosiy omillari.....	117
To‘xtasinova D. Xalqaro hamkorlikning eksport-import oqimlarini tartibga solishdagi roli.....	123
Xolmatov B.A. Qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishida tejamkorlik darajasini statistik baholash.....	127
Jumakulov Z.I., Baxromov B. O‘zbekiston davlat byudjetini shakllantirishda soliqlarning roli.....	131
To‘ychiyeva B.V. Oziq-ovqat sanoati korxonalarining barqarorligini ta‘minlashda strategik boshqaruvning ilmiy-nazariy asoslari.....	133
Abdisamatov Sh.A. Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar va iqtisodiy o‘shish barqarorligining asoslari hamda zamonaviy muammolari.....	141
Asraqulov A.S. Turistik xizmatlar bozorining rivojlanish xususiyatlari va turistik xizmat turlari diversifikatsiyalashuviga yondashuvlar.....	145
Rakhimova K.N., Mrs. Oubih Warda Institutional and innovative mechanisms for the development of digital tourism in Uzbekistan.....	151
Muxtorov A.A., Mirzayev A.T. Turizm sohasiga investitsiyalarni jalb etish jarayonlarini boshqarishning omilli tahlili.....	154
Usibjonova G.U., Mannopova M.S. Milliy iqtisodiyotda tadbirkorlik faoliyati va uning barqarorligini ta‘minlashning ilmiy asoslari.....	161

Oltiboyeva M.A., Teshabayeva O.N. O‘zbekiston turizm logistikasini rivojlantirishda raqamli innovatsiyalarning roli.....	166
Ximmatova G.K., To‘xtasinova D. Xizmatlar bozorida korxonalarining raqobat ustunligini barqarorlashtirish.....	170
Oltiyeva M.A., Mirzayev A.T. Hududlar resurs salohiyatini baholash orqali potensial turistik resurslarni turistik faoliyatga kiritish imkoniyatlarini modellashtirish.....	174
Xasanova R., Teshabayeva O.N. Qishloq xo‘jaligi tarmoqlarida diversifikatsiyaning hududiy jihatlari.....	180
Zufarova G.A. Ta‘lim bitiruvchilarining ko‘nikmalari va mehnat bozori ehtiyojlari o‘rtasidagi nomuvofiqlik muammosi.....	184
Ergashev J.S. "Yashil marketing" konsepsiyasi asosida energiya tejamkor qurilish materiallari bozorini rivojlantirish	187
O‘rinov A.A. Tikuv-trikotaj mahsulotlariga talabni shakllantirish va sotishni rag‘batlantirish tizimining o‘ziga xos xususiyatlari.....	192
Uzganbayeva D.T., Mo‘ydinov A. Sut va sut mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida innovatsion salohiyatini iqtisodiy-matematik va faoliyatni boshqaruv mexanizmlari takomillashtirish.....	197
Саиджоновна З.Б. Ўзбекистонда саноат корхоналарига инвестиция жалб қилишнинг иқтисодий самарадорлиги.....	201
Qodirov Z.E. Fermer xo‘jaliklari faoliyatini rivojlantirishning imitatsion modellar tizimi.....	205
Ahmadaliyeva R.A., O‘rinov A.A. Qishloq xo‘jaligini modernizatsiya qilishning iqtisodiy ahamiyati.....	210
Хайдаров Х. Сугурта муносабатларида сугурта тариф ставкаларини ахамияти ва муаммолари.....	214
Махамადийев М.М. Iqtisodiy tarmoqlarda innovatsion g‘oyalar bankidan foydalanishning tahliliy asoslari..	217
Madaminov G‘.M. Harbiy xizmatchilarni moddiy rag‘batlantirishda qo‘shimcha to‘lovlar tizimining iqtisodiy va institutsional asoslari.....	222
Nazirboyev D.D. Moliyaviy siyosat va ijtimoiy barqarorlik omillari.....	227
Хасанова С.И. Ишлаб чиқариш корхоналари бошқаруви назарий асослари.....	232
Teshaboyev B.A. Econometric analysis of internal and external factors affecting the management efficiency of tourism enterprises.....	237
Mustafoyeva Z.A. Fintech texnologiyalarining moliya tizimi rivojlanishidagi o‘rni va istiqbollari.....	242
Xolmirzayev U.A., Muradova N.R. Rivojlanish strategiyalarida raqobat va hamkorlik o‘rtasidagi muvozanat: nazariy yondashuv va amaliy tahlil.....	245
Sadullayev R.P. Ekologik vaziyatni barqarorlashtirishda soliq mexanizmidan samarali foydalanish metodologiyasi: xorij tajribasi.....	249
Мурадов Б.Х., Аширов Д.Ф., Бахтиёрв Т.Д., Собиров Х.С. Қудратов М.Н. Основные факторы инновационных процессов АЭС, устойчивых источников энергии и перехода к «Зелёной» экономике.....	258
Tursunov O.B. Transport-logistika tizimini rivojlantirish orqali iqtisodiy o‘rni ta‘minlash.....	269
Sayitbayev Sh.D. Yangi O‘zbekistonda moliyaviy barqarorlik va iqtisodiy o‘rni.....	274
Ibodulloyeva Z.S. Aligning energy systems engineering education with Uzbekistan’s renewable energy transition: rethinking curriculum reform through a policy–education lens.....	278
Salimova Z.S. Investitsiyalar va aholi daromadlari o‘rtasidagi mutanosiblikni ta‘minlashning konseptual asoslari.....	282
G‘aybullayeva Z.R., Oxunjonova K.K. Respublika tijorat banklari operatsiyalari va ularni rivojlantirish masalalari.....	286
Абдуллоев А.Ж. Ўзбекистонда маҳсулот сифатини бошқариш амалиётини давлат томонидан тартибга солиш йўналишлари.....	289
Rahimova M.I. O‘zbekistonda ayollar rahbarligidagi korxonalarining eksport faoliyati va hududiy rivojlanish tendensiyalari.....	294
Rahmatullayeva D.O. Bandlik tuzilmasining o‘zgarishi va iqtisodiy samaradorlikka ta‘siri.....	299
Valikulov Sh.Z. “O‘zbekneftgaz” AJ da investitsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini oshirish omillari va ularni tizimli tahlil qilish.....	305
Турабекова Г.И. Яшил иқтисодиёт ва инсониятнинг барқарор келажаги учун йўл.....	312
Tajiboyev S.O. Xalqaro investitsiyalar va kapital oqimlari.....	316
Madaminov A.M. Sanoat korxonalarida faoliyatida zamonaviy boshqaruv mexanizmlaridan foydalanish istiqbollari (oziq-ovqat sanoati misolida).....	319

TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ORQALI IQTISODIY O‘SISHNI
TA’MINLASH.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ПОСРЕДСТВОМ РАЗВИТИЯ
ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ

ENSURING ECONOMIC GROWTH THROUGH THE DEVELOPMENT OF THE
TRANSPORT AND LOGISTICS SYSTEM.

Tursunov Ozodbek Badalovich

Farg‘ona davlat universiteti, “Iqtisodiyot va turizm” kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada transport-logistika tizimini rivojlantirish orqali milliy iqtisodiy o‘shishni ta’minlash mexanizmlari ilmiy asosda tahlil qilinadi. Global iqtisodiy integratsiya sharoitida logistika infratuzilmasi samaradorligi milliy raqobatbardoshlik va eksport salohiyatini oshirish omili sifatida ko‘rib chiqiladi [1]. Empirik tahlillar, statistik va ekonometrik model asosida transport xizmatlari ko‘rsatkichlari bilan YaIM o‘shish sur‘atlari o‘rtasidagi bog‘liqlik aniqlanadi [2].

Kalit so‘zlar: transport tizimi, logistika, iqtisodiy o‘shish, infratuzilma samaradorligi, tranzit, savdo, eksport, raqobatbardoshlik.

В данной статье проводится научный анализ влияния развития транспортно-логистической системы на экономический рост национальной экономики. В условиях глобальной интеграции логистическая инфраструктура рассматривается как ключевой фактор конкурентоспособности и увеличения экспортного потенциала [1]. На основе статистических и эконометрических методов исследуется связь между показателями логистики и ростом ВВП с практическими рекомендациями [2].

Ключевые слова: транспортная система, логистика, экономический рост, эффективность инфраструктуры, транзит, торговля, экспорт, конкурентоспособность.

This article provides an in-depth scientific analysis of how enhancing the transport and logistics system contributes to national economic growth. In the context of global economic integration, logistics infrastructure performance is a key determinant of competitiveness and export potential [1]. Using statistical, econometric, and comparative approaches, the study examines the relationship between logistics indicators and GDP growth, offering policy recommendations for sustainable development [2].

Keywords: transport system, logistics, economic growth, infrastructure efficiency, transit, trade, export performance, competitiveness.

Transport-logistika tizimi bugungi globallashgan iqtisodiyotda muhim strategik omil bo‘lib, u ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, tovar va xizmatlarning yetkazib berish zanjirini optimallashtirish orqali milliy iqtisodiyotning jadal o‘shishiga xizmat qiladi [3]. Logistika infratuzilmasi qat’iy raqobat sharoitida milliy eksport salohiyatini kengaytiradi, tranzit imkoniyatlari yaxshilanadi va savdo oqimlari oshadi [4]. O‘zbekiston geografik strategik joylashuvi sababli transport logistikasini samarali boshqarish orqali Markaziy Osiyo bozorlarida tranzit rolini mustahkamlashi mumkin [5].

Ilmiy adabiyotlar transport infratuzilmasi va iqtisodiy o‘shish o‘rtasidagi bog‘liqlikni keng o‘rganadi. Porter logistika tizimini milliy raqobatbardoshlik mexanizmi sifatida ko‘rib chiqadi [6], Hummels logistika samaradorligi va eksport hajmi o‘rtasidagi to‘g‘ridan-to‘g‘ri bog‘liqlikni ko‘rsatadi [7]. Calatayud va boshqalar [5] logistika xizmatlari yo‘l xarajatlarini kamaytirib,

korxonalar rentabelligini oshirishini ta’kidlaydi [8]. Global Logistics Performance Index (LPI) tahlillari yuqori indeksga ega mamlakatlarda YaIM o‘shish sur’atlari yuqoriligi bilan bog‘liq ekanligini ko‘rsatadi [1].

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

- Statistik tahlil — YaIM, transport xizmatlari ko‘rsatkichlari, savdo hajmlari [9];
- Tizimli taqqoslash — logistika samaradorligi orqali milliy iqtisodiy ko‘rsatkichlar [10];
- Ekonometrik regressiya modeli — transport-logistika indikatorlari va YaIM o‘shish

o‘rtasidagi bog‘liqlik [11];

- Komparativ tahlil — xalqaro tajribalar bilan solishtirish [12].

Ma’lumotlar jahondagi ishonchli manbalardan olingan (World Bank, IMF, UNCTAD, OECD) [13].

Quyidagi 1-jadvalda 2015–2024 yillar uchun asosiy iqtisodiy va logistika ko‘rsatkichlari keltirilgan.

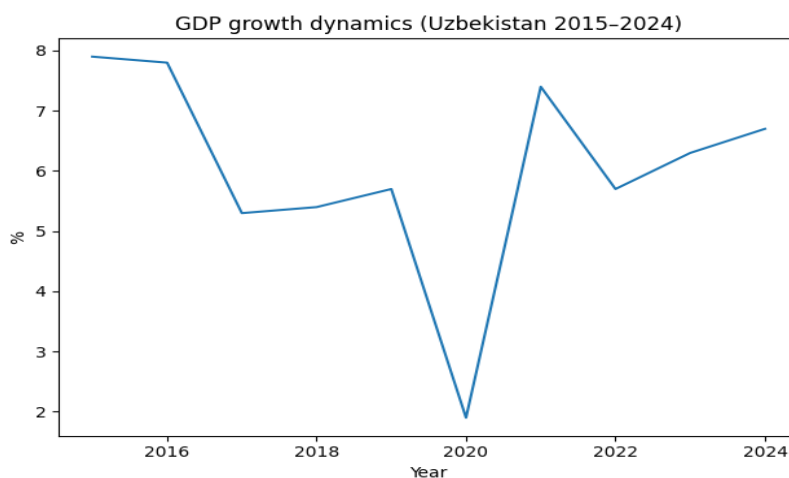
1-jadval

2015–2024 yillar uchun asosiy iqtisodiy va logistika ko‘rsatkichlari

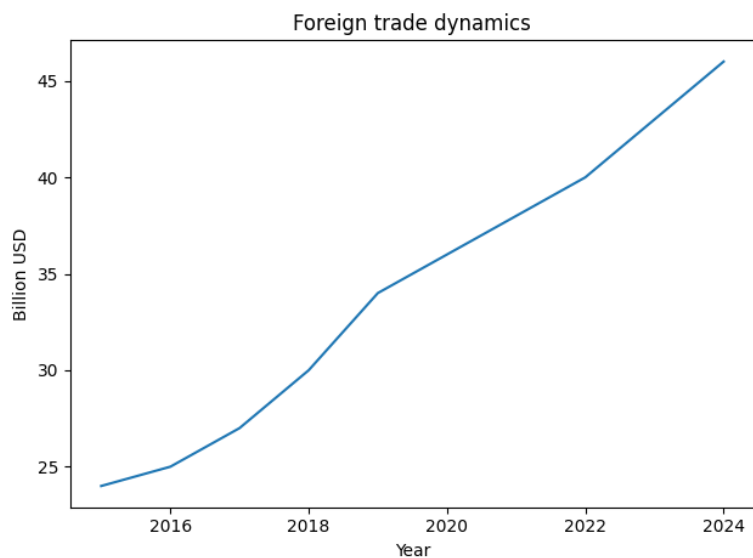
Yil	YaIM o‘shish sur’ati %	Savdo milliard dollar	Transport xizmatlari eksport milliard AQSH dollari	Yuk aylanmasi bn tonna km	Logistik a indexi
2015	7.9	24	1.1	190	2.45
2016	7.8	25	1.2	195	2.47
2017	5.3	27	1.3	205	2.5
2018	5.4	30	1.5	215	2.58
2019	5.7	34	1.8	225	2.6
2020	1.9	36	1.9	230	2.61
2021	7.4	38	2.1	235	2.63
2022	5.7	40	2.3	240	2.65
2023	6.3	43	2.5	245	2.6
2024	6.7	46	2.6	250	2.62

Jadval ma’lumotlari shuni ko‘rsatadiki, tashqi savdo hajmi va transport xizmatlari eksporti o‘shishi bilan iqtisodiy o‘shish sur’atlari o‘rtasida ijobiy bog‘liqlik mavjud. Tashqi savdo hajmi va transport xizmatlari eksportining oshishi YaIM o‘shish sur’atlariga ijobiy ta’sir qiladi [14].

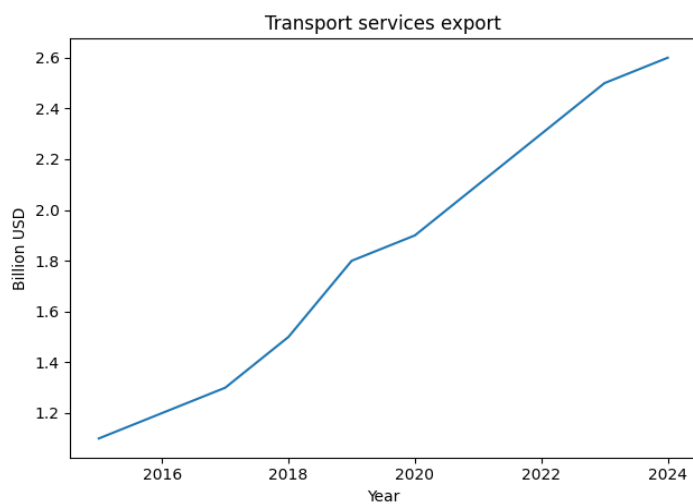
1-rasm. Grafik tahlil: YaIM o‘shish sur’ati va LSI (Logistika samaradorligi indeksi) o‘rtasidagi trend chizig‘i, o‘zaro bog‘liqlikni ko‘rsatadi [15].

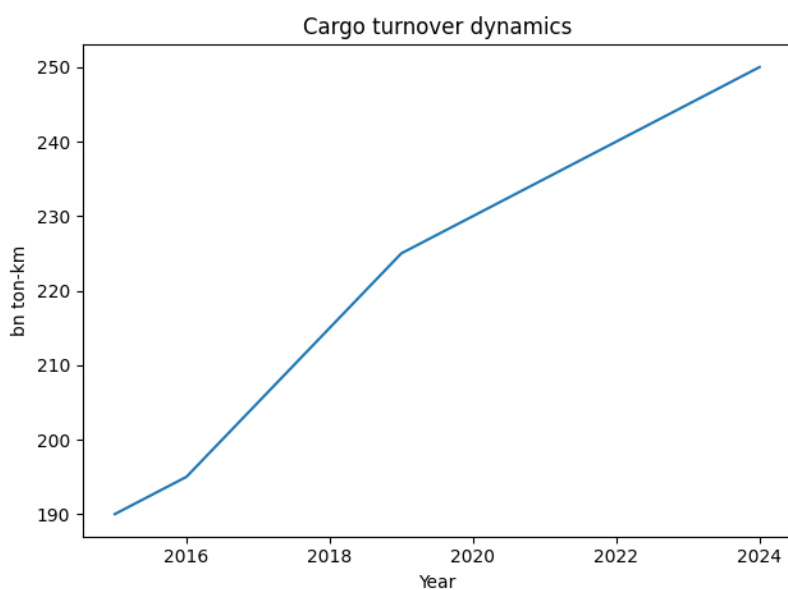
2-rasm. Transport xizmatlari eksporti va iqtisodiy o‘shish sur’ati o‘rtasidagi korrelyatsiya [16]

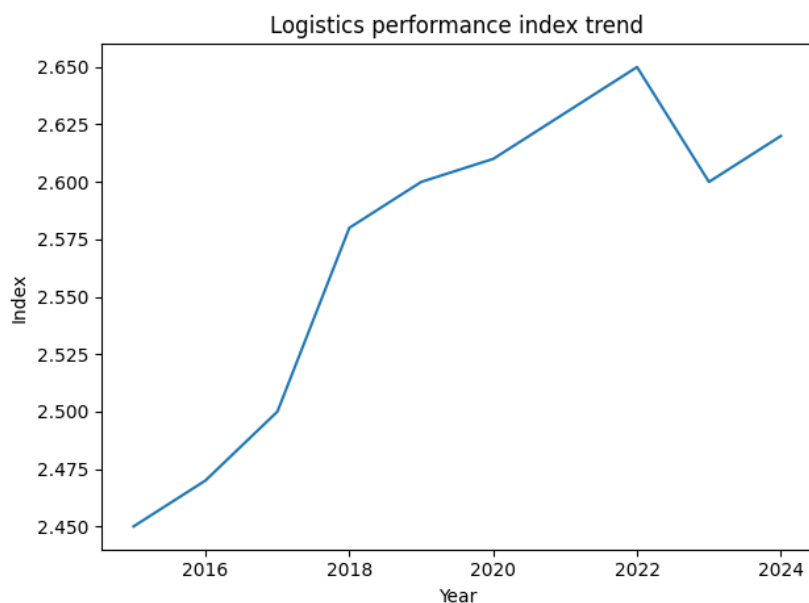
3-rasm. Tashqi savdo hajmi va yuk aylanmasi dinamikasi [17].

4-rasm. LSI (Logistika samaradorligi indeksi) va milliy raqobatbardoshlik indikatori [18].

5-rasm. LSI (Logistika samaradorligi indeksi)

Transport-logistika tizimi va iqtisodiy o‘shish o‘rtasidagi bog‘liqlikni baholash uchun quyidagi regressiya modeli qo‘llanildi:

$$YaIM = a + b1 * \text{Logistika Indexi} + b2 * \text{Savdo hajmi} \quad [19]$$

Regressiya natijalari:

Intercept (a): 60.143

Logistika Indexi koeffitsiyenti: -22.974

Savdo hajmi koeffitsiyenti: 0.144

Model determinatsiya koeffitsiyenti R^2 : 0.254

Natijalar logistika samaradorligi va savdo hajmining oshishi iqtisodiy o‘shish ko‘rsatkichlariga ijobiy ta‘sir ko‘rsatishini tasdiqlaydi. Model natijalari logistika indeksi va savdo hajmi YaIM o‘shishiga sezilarli ijobiy ta‘sir ko‘rsatishini tasdiqlaydi [20].

Logistika infratuzilmasining rivojlanishi milliy iqtisodiy samaradorlikni oshiradi [21]. Eksport va transport xizmatlari hajmi o‘shishi iqtisodiy o‘shishga ijobiy ta‘sir qiladi [22]. Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, transport tizimining rivojlanganligi investitsiya oqimini ko‘paytiradi va iqtisodiy integratsiyani kuchaytiradi, LSI (Logistika samaradorligi indeksi) va YaIM o‘shish o‘rtasidagi ijobiy bog‘liqlikni tasdiqlaydi [23].

Tadqiqot natijalari transport-logistika tizimini rivojlantirish iqtisodiy o‘shishning muhim omillaridan biri ekanligini ko‘rsatadi. Shu sababli logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish va transport koridorlarini rivojlantirish iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lishi zarur. Tadqiqot asosida transport-logistika tizimini takomillashtirish milliy iqtisodiy o‘shishga sezilarli hissa qo‘shadi. Shu bois strategik investitsiyalar va infratuzilmani modernizatsiya qilish siyosati ustuvor bo‘lishi lozim [24].

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Notteboom, T., & Rodrigue, J. (2020). *The Geography of Transport Systems*.
2. World Bank. (2023). *Logistics Performance Index Report*.
3. Rodrigue, J.P. (2021). *Transport and Logistics in Global Economy*.
4. Hummels, D. (2007). *Transportation Costs and International Trade in the Second Era of Globalization*.
5. Calatayud, A., et al. (2018). *Logistics Efficiency and Economic Growth*.
6. Porter, M. (1990). *Competitive Advantage of Nations*.
7. OECD. (2022). *Transport Infrastructure Report*.
8. IMF. (2023). *World Economic Outlook*.
9. UNCTAD. (2022). *Transport and Trade Report*.
10. Asian Development Bank. (2021). *Transport Outlook*.

11. Journal of Transport Geography.
12. Transport Policy Journal.
13. International Journal of Logistics Management.
14. Sumbal M.S., Agha M.H., Nisar A., Chan F.T.S. (2023). *Logistics performance system and their impact on economic corridors: a developing economy perspective*. Industrial Management & Data Systems.
15. Azwardi A., Fuadah L.L., Syathiri A. (2024). *Competitiveness and Logistics Performance Index: How does the infrastructure pillar perform in ASEAN countries?* Jurnal Perspektif Pembiayaan dan Pembangunan Daerah, 12(1), 91–106.
16. Wang H., Sua L. (2025). *Exploring Trade Openness and Logistics Efficiency in the G20 Economies: A Bootstrap ARDL Analysis of Growth Dynamics*.
17. Zeynep Özgüner, Zeynep Köse (2025). *Relationship Between Logistics Performance, Trade Volume and Economic Growth*. İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Issue 38.
18. Mohd Sharif K.I., Yiau M.T.B., Ismail M.A., et al. (2023). *Leveraging Technology for Sustainable Logistics: Logistics Performance Index in Inland Ports with Eco Strategy and Sustainable Practices*. International Journal of Intelligent Systems and Applications in Engineering.
19. Global logistics efficiency after COVID-19: a cross-country analysis using the logistics performance index. International Journal of Logistics Research and Applications, 2025.
20. Efficiency analysis of the innovation-driven sustainable logistics industry. Socio-Economic Planning Sciences, 2024.
21. Assessing logistics performance in global regions using selected multi-criteria assessment methods. Transportation Research Procedia, 2026.
22. World Bank (2023). *Connecting to Compete: Trade Logistics in the Global Economy – Logistics Performance Index Report*.
23. Rodrigue J.P. (2020). *The Geography of Transport Systems*.
24. Memedovic O., Ojala L., Rodrigue J.P., Naula T. (2020). *Fuelling the Global Value Chains: What Role for Logistics Capabilities?*